

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Raiteet kaupunkiseudun isossa kuvassa

Tapani Touru

Liikennejärjestelmäpäällikkö

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä

Esityksen sisältö

- Tampereen kaupunkiseudun MAL-yhteistyö ison kuvan muodostajana
- Raiteet seudun liikennejärjestelmätyössä
- Johtopäätöksiä ja kiteytyksiä

Toimintaympäristö muuttuu jatkuvasti

Turvallisuusympäristön
muutos

Ekologinen kriisi

Talouden, teknologian ja
työn murros

Väestörakenteen muutos

Miten liikkuminen ja
liikkumistarpeet
muuttuvat maailman
muuttuessa?

Entä liikennejärjestelmän
kehittämisen
edellytykset?

Miten muutos
huomioidaan liikenne-
järjestelmäsunnittelussa
?

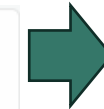
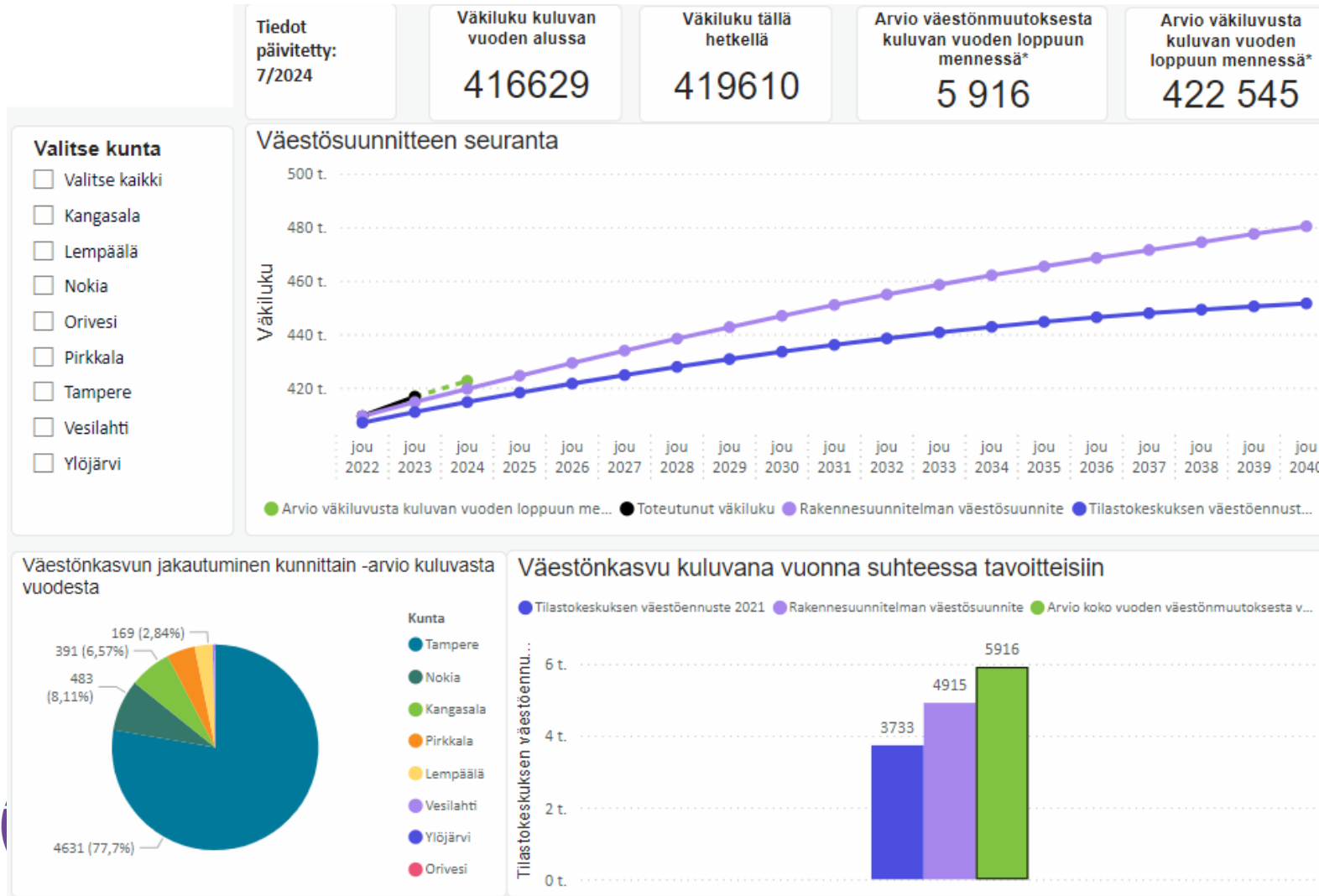
Kasvavat hyvinvointierot

Kansalaisyhteiskunnan
vahvistuminen

Kaupungistuminen

Hyvinvointialueiden
perustaminen

Seutu kasvaa vauhdilla

Vuoden 2024 asukasmäärien kasvu tarkoittaa noin 15 000 uutta matkaa päivittäin.

- Miten kasvu jatkuu?
- Miten se jakaantuu kuntien välillä
- Ketä tänne muuttaa?
- Millaiset liikkumistarpeet ja edellytykset heillä on?
- **Miten väestörakenteen muutos tulee huomioida liikennejärjestelmäsuunnittelussa?**

Seudun kasvu ja toimintaympäristön muutos luo mahdollisuuksia liikennejärjestelmän kehittämiseen

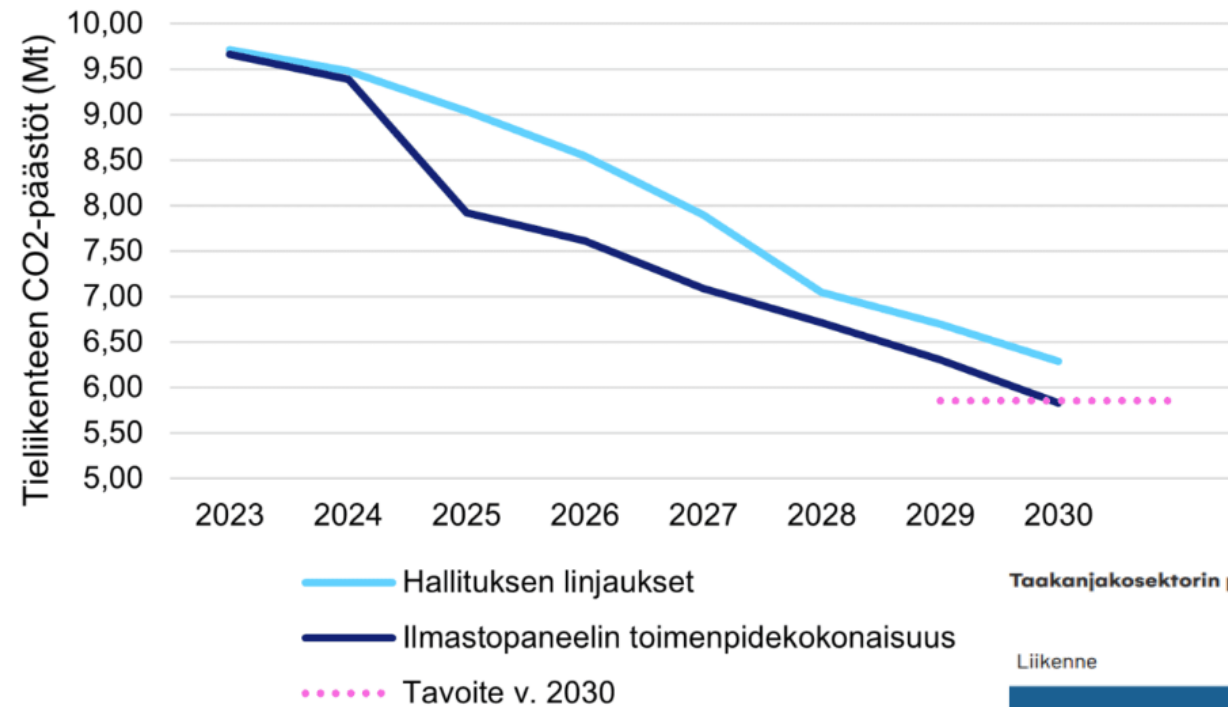
(= uusi kysyntä, arvot ja teknologinen kehitys luo taloudellisesti kestävää muutospotentiaalia)

ja lisää painetta liikennejärjestelmän kehittämiseen

(=turvallisuuteen, lähi- ja ilmastopäästöihin, liikenneköyhyyteen, resursseihin, tilaan jne. liittyvät haasteet kasvavat vauhdilla)

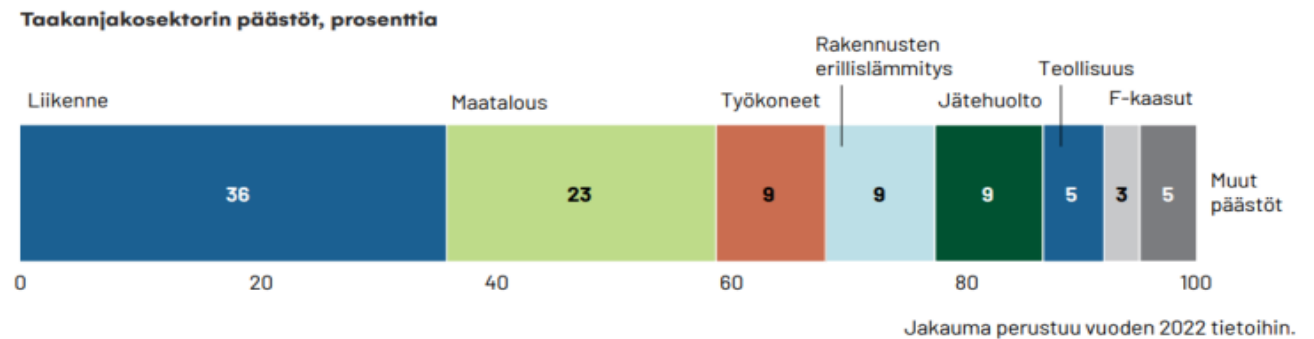
Liikenteen päästöjen vähentäminen on suuri haaste niin valtion kuin seudunkin tasolla

93% liikenteen päästöistä tulee tieliikenteestä

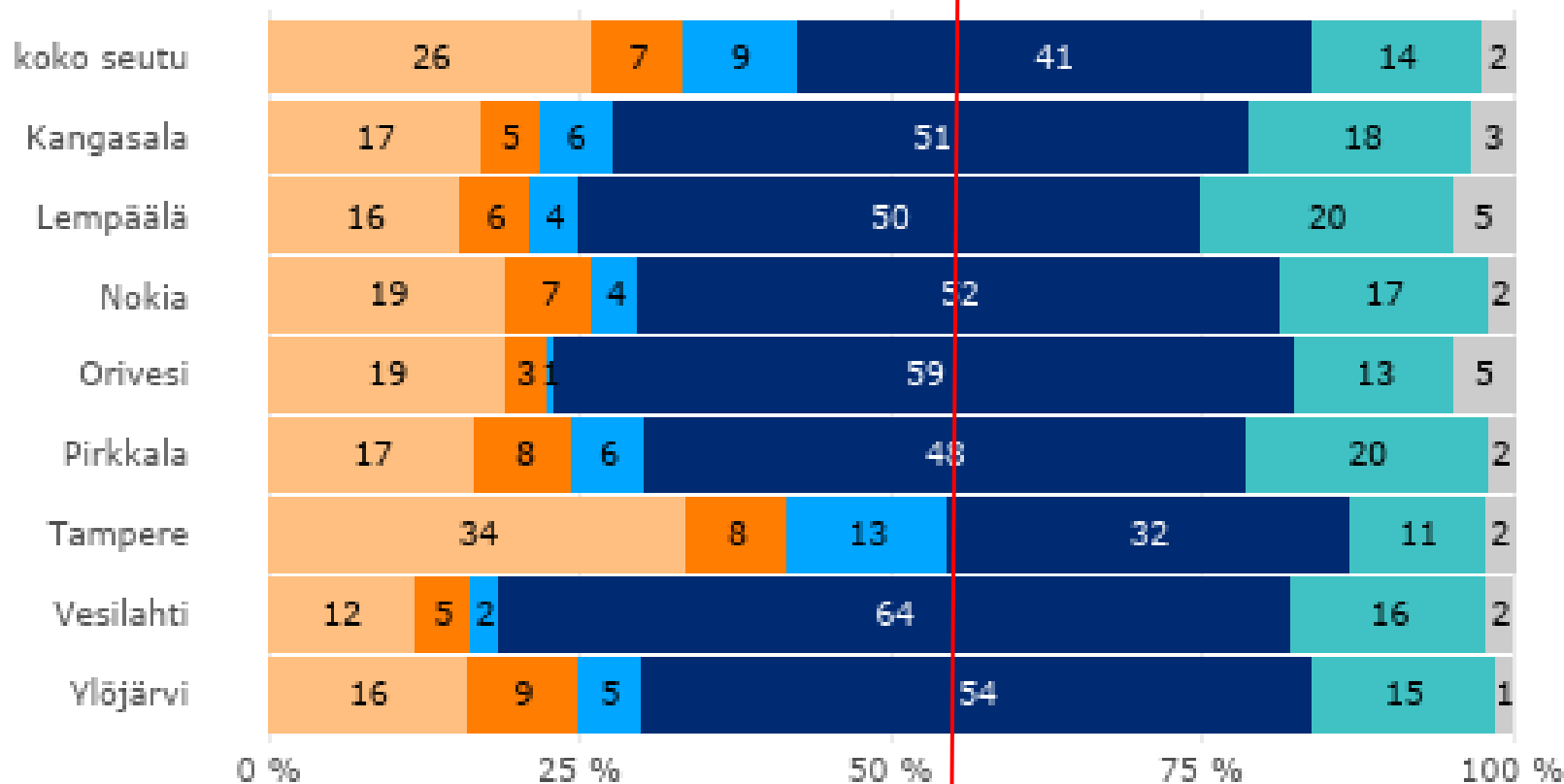
Toimet:

1. Biopolttoaineiden jakeluvelvoite
2. Erittäin nopean sähköistymisen oletus
3. **Kulutusasiirtymä kävelyyn, pyöräilyyn ja joukkoliikenteeseen**

Seudullisessa työssä fokus kulkumuotojakauman muuttamisessa

Kulkeutajakauma asuinalueen mukaan (prosenttia alueen asukkaiden matkoista)

"Nykytila": kestävien osuus 42%

Tavoite: kestävien osuus 55%

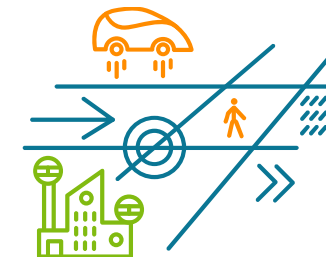
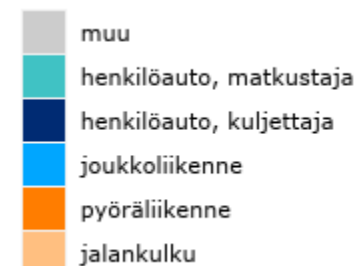
(TKS energia ja ilmastostrategia, joukkoliikenteen kehittämisen suuntaviivat)

Kävely 30%

Pyöräily 10-15%

Joukkoliikenne 15-20%

Henkilöauto 40%

Lähde: Henkilöliikennetutkimus 2021

Miten seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen kokonaisuutta tulisi kehittää,

jotta

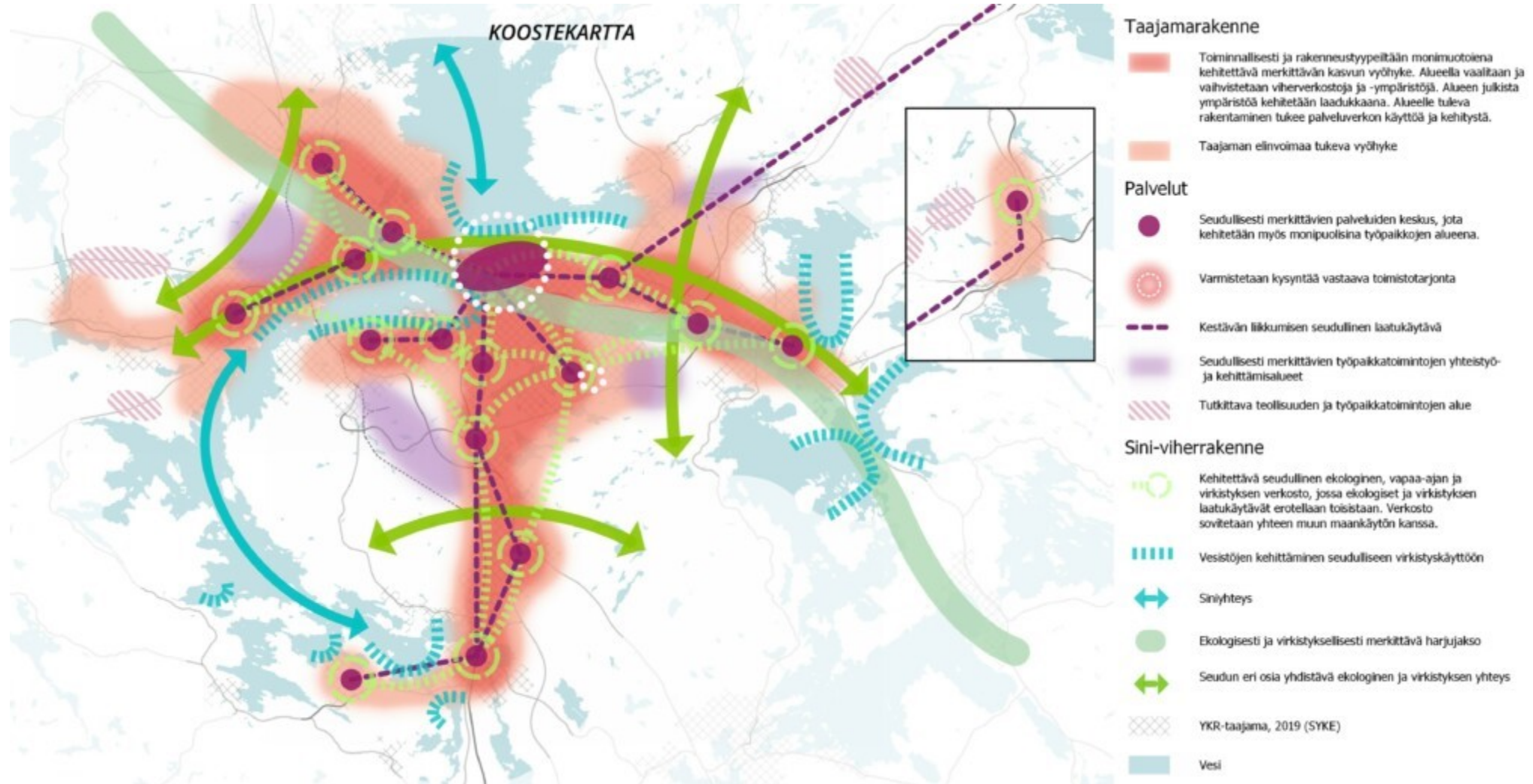
voidaan vastata toimintaympäristön muutokseen sekä saavuttaa seutua koskevia

ekologisen, sosiaalisen ja taloudellisen kestävyys tavoitteita?

Rakennesuunnitelma 2040+

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Raiteet seudun liikennejärjestelmässä

Kangasala | Lempäälä | Nokia | Orivesi | Pirkkala | Tampere | Vesilahti | Ylöjärvi

Tampereen kaupunkiseudun liikennejärjestelmätyö

- Tampereen kaupunkiseudun liikennejärjestelmätyö on vapaaehtoista asiantuntijayhteistyötä ja seudun yhteisen tahtotilan muodostamista
- Liikennejärjestelmätyö on löytänyt pitkän yhteistyöperinteen kautta luontevan roolin lakisääteisen suunnittelun välistä
- MAL-sopimukset ovat keskeinen väline seudullisen yhteistyön suuntaamisessa ja tulosten jalkauttamisessa.
- Tampereen kaupunkiseudun MAL-sopimuksen 2024–2027 lähtökohtana on hyödynnetty seudullisen liikennejärjestelmätyön syötteitä.
- TEN-T asetuksen myötä tuleva seudullisen kestävän liikkumisen suunnitelman (SUMP) laatimisen velvoite vuoden 2027 loppuun mennessä muuttaa osaltaan seudullisen suunnittelun statusta.

Suuntaviivoja joukkoliikenteen seudullisesti merkittävään kehittämiseen 2023

TAVOITE

TOIMINTA

Kestävän liikunnan tiiviissä ytimissä joukkoliikenteen käyttö on helppoa, joskin kävely ja pyöräily ovat varteenotettavat vaihtoehdot useimmilla alueilla lähtevillä matkoilla.

Tiiviillä kestävän liikunnan vyöhykkeillä joukkoliikenteen kilpailukyky suhteessa autoon on erinomainen useimmilla seudullisilla matkoilla. Paikallisesti kävely ja pyöräily palvelevat hyvin.

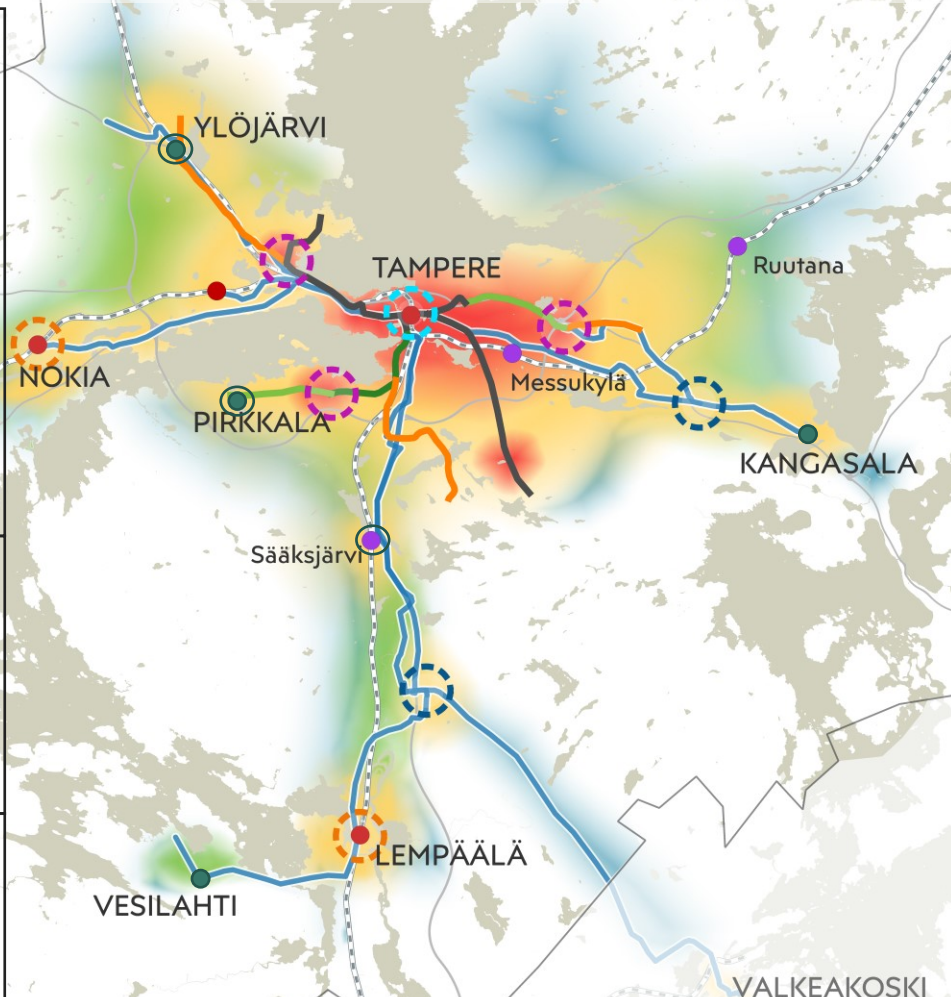
Joukkoliikenteen taajama-alueilla liikkuminen tukeutuu hyvin joukkoliikenteeseen ja alueet kytkeytyvät keskuksi joukkoliikenteen ja pyöräilyliikenteen laatuikäytävillä.

Muut joukkoliikennealueet joukkoliikenne palvelee pääasiassa koulu- ja työmatkaliikennettä. Matkat kaupunkiseudun ytimeen ovat pääosin vaihdollisia. Joukkoliikennepysäkit saavutetaan turvallisesti.

Maankäytön määrätietoinen kehittäminen kehittävien runkoyhteyksien varaan. **Solmupisteisiin tukeutuva liityntä kehittäminen** joukkoliikennettä tukeva tilanjako ja liikennepolitiikka.

Maankäytön harkittu kehittäminen kehittävien (bussi)runko- ja liityntäyhteyksien varaan.

Maankäytön harkittu kehittäminen joukkoliikenteen rajalliset kehitysedellytykset tunnistaen.

Suuntaviivat ohjaavat panosten ensisijaista kohdentamista seudun alueille ja keskeisiin kehityskohteisiin, joiden toteutettavuuteen liittyy vähän epävarmuutta ja suurta vaikuttavuus potentiaalia. Suuntaviivoja päivitetään toimintaympäristön muuttuessa aina tarvittaessa.

JOUKKOLIIKENTEEN PITKÄN JÄNTEEN LISÄYSTAVOITE

Joukkoliikenteen seudullinen kulkutapaosuustavoite 2040: **20 %** tehdyistä matkoista

Joukkoliikenteen tavoitteellinen kulkutapaosuus ja sen edellyttämä lähtevien joukkoliikenne-matkamäärien lisäys

Vyöhykkeet

	Kestävän liikunnan tiivis ydin	> 25 %	+ 44 000
	Tiiviit kestävän liikunnan vyöhykkeet	> 20 %	+ 44 000
	Joukkoliikenteen taajama-alueet	> 15 %	+ 12 000
	Muut joukkoliikennealueet	> 10 %	+ 3 000
	Muut kaupunkiseudun alueet	> 9 %	+ 0

- Kuntakeskus
- Olemassa oleva seisake
- Ensivaiheen uusi seisake
- Runkobussilinjat
- Nykytila+ raitiolinjat
- Raitiotiekysyntä jo nykytilassa
- Raitiotiekysyntä jo näköpiirissä
- Raitiotiekysyntä kauempana
- Bussisolmu
- Ratikkasolmu
- Junasolmu
- Multimodaali solmu
- Liikenneverkon kehittyessä muuttuva solmuprofiili

Lähijunaliikenteen tavoitteellinen tulevaisuuskuva ja tiekartta toteutukselle 2022

2030 Hyödyt irti raiteista

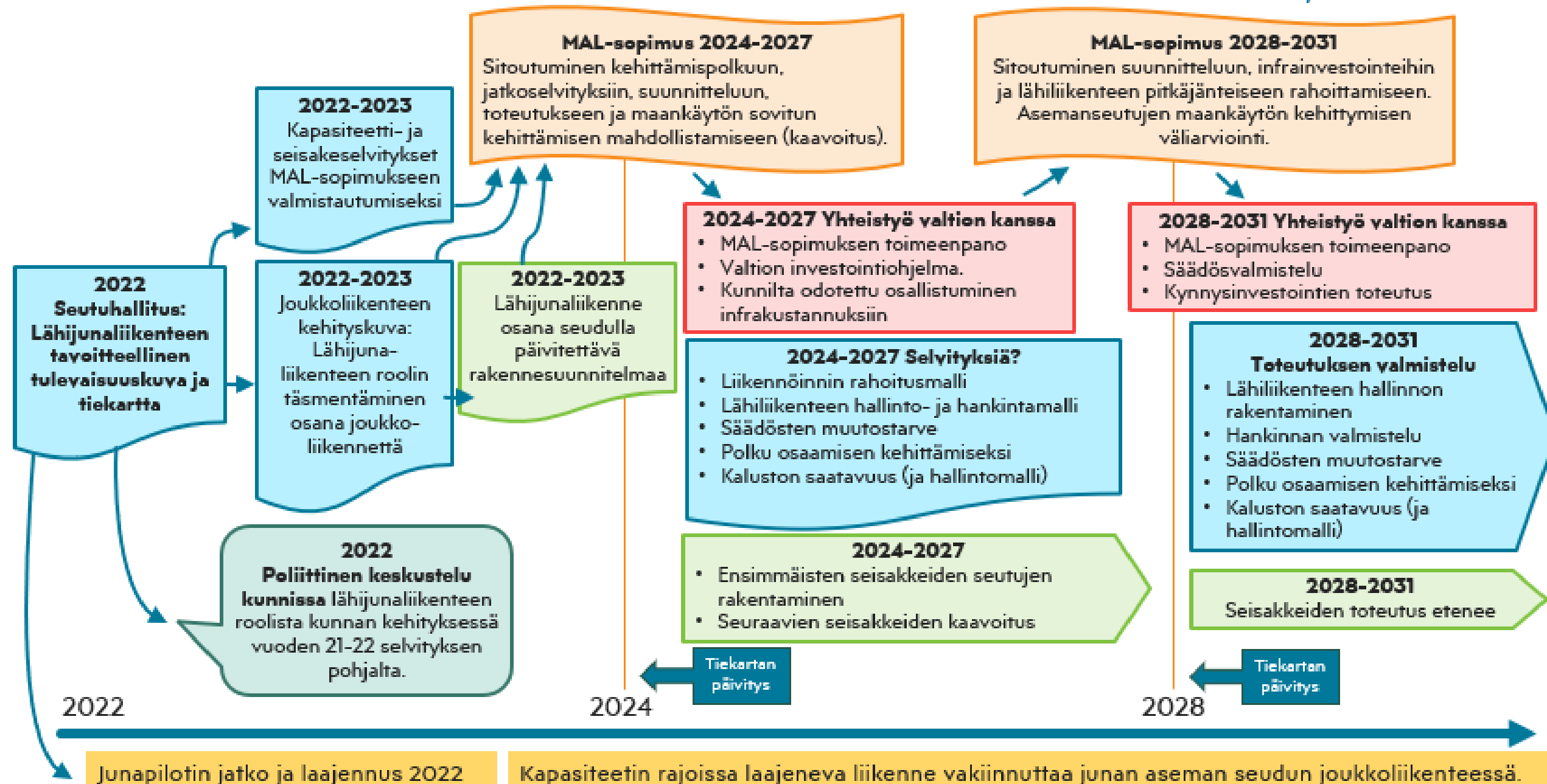
Toteutetaan muutama uusi seisake, lisätään palveluja ja tuetaan kysynnän muodostumista.

2050 Lähijunaliikenteen tasoloikka

Laajennetaan junaliikenteen seisakeverkostoa ja lisätään palveluja, kun rataverkko ja kysyntä muodostavat edellytykset sekä perusteet.

Junaliikenteen kehittämisen prosessi

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

VISIO: Kävely ja pyöräliikenne: Kaikkien käyttämät, kaikkien kehumat, kaikkien kehittämät

KÄVELYN JA PYÖRÄLIIKENTEN MÄÄRÄ
Yhteinen tahtotila, rahoitus
Toimintatavat
Kävely ja pyöräliikenne

INFRASTRUKTUURI JA OLOSUHTEET

Liikkumisympäristö houkuttelee
arjen matkoilla kävelyyn
ja pyöräilyyn

Vetovoima

Pyöräliikenne

Kävelyympäristö

Seudullisesti merkittävät

- Pysäköintinormin päivitys
- Pyöräpysäköinnin määrä- ja laatuvaatimukset
- Rakenteellinen, keskitetty pysäköinti + veloitteepysäköinti
- Kadunvarsipysäköinti lyhyt-aikaisasiointipysäköintiä
- Pääasiallisesti maksullinen pysäköinti
- Tehostettu pysäköinninvalvonta
- Reaaliaikainen pysäköintitieto
- Jakeluliikenteen lastaus- ja purkupaikat
- Pyörien liityntäpysäköinti

Paikallisesti harkittavaksi

- Joustot vahvasti mukana normis yhteiskäyttö-autoista/vuorottaispysäköinnistä/keskitetystä ja nimeämättömästä pysäköinnistä
- Autottomat/vähäautoiset korttelit

Kategoria

A. Välttämättömät ja edellytyksiä luovat toimenpiteet

B. Kypsät ja vaikuttavat teknologiat

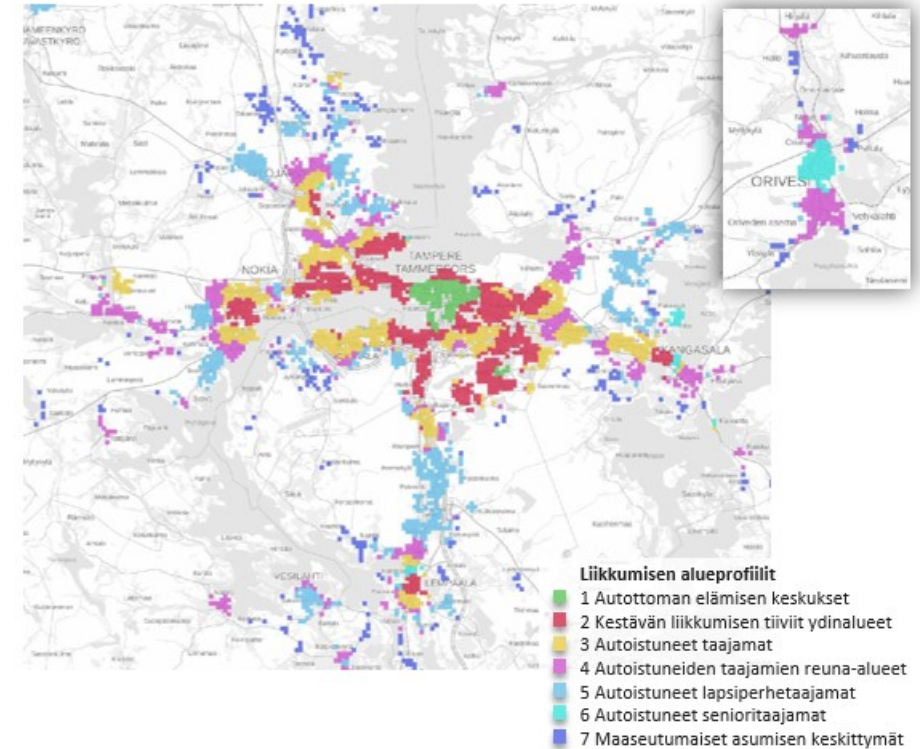
C. Varautuminen uusiin teknologioihin ja palveluihin

D. Teknologian osaaminen ja resursointi seudulla

Toimenpidekori

1. Säätelyjen staattisten ja dynaamisten tietovarantojen kehittäminen

- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.

inen

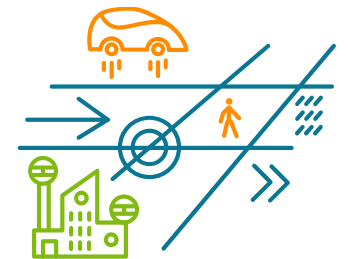
Liikennetavoitteiden saavuttaminen edellyttää kokonaisuuden kehittämistä.

- Raiteet tukevat tiiviin yhdyskuntarakenteen kehitystä.
- Tiivis rakenne toimii vain, jos se tukeutuu kestävään liikkumiseen ts. kehittämisessä tulee huomioida myös mm. kävely, pyöräliikenne, pysäköinti, liikkumisen palvelut ja asenteet.
- Kestävän liikkumisen kilpailukyky ja kannattavuus edellyttävät sitä määrätietoisesti tukevaa liikennepolitiikkaa ja maankäyttöä.

Seudun lähtökohtia MAL-sopimusneuvotteluihin

- Raitiotien Pirkkala-Linnainmaa toteutus ja suunnittelu Lielahti-Ylöjärvi yhteydellä
- Seudun lähijunaliikenteen ensivaiheen seisakkeiden suunnittelu ja toteutuksen käynnistäminen
- Junaliikenteen palvelujen kehittäminen
- Joukkoliikenteen valtiontuki
- Joukkoliikenteen pienet infratoimet
- Pyöräliikenneverkon kehittäminen
- Teknologian ja palvelujen kehittäminen
- Seudullisen liikennejärjestelmätyn valtiontuki

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

Yhteenveto Raiteet kaupunkiseudun isossa kuvassa

Kolme pointtia ja alapointtia

Kangasala | Lempäälä | Nokia | Orivesi | Pirkkala | Tampere | Vesilahti | Ylöjärvi

Kolme pointtia ja alapointtia

- **Raiteet ovat Tampereen kaupunkiseudun nykyisen ja suunnitellun yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmän kehittämisen runko suuressa osassa seutua.**
  - Raiteet muodostavat pysyvyyttä, rohkaisevat investointeihin ja tukevat kokonaisvaltaisesti yhdyskuntarakenteen ja liikkumisen tavoiteltua kehitystä.

Kolme pointtia ja alapointtia

- **Raiteiden ja seudun tavoitteiden mukainen kehittäminen ja vaikuttavuus edellyttävät useiden toimijoiden sekä seudullisen kokonaisuuden määrätietoista ja samansuuntaista kehittämistä**
  - Taloudellisesti kestävä investointi ja operointi edellyttävät riittävää kysyntää, mikä edelleen edellyttää liikennejärjestelmän (infra ja palvelut) ja yhdyskuntarakenteen kehittämistä kokonaisuutena.

Kolme pointtia ja alapointtia

- **Kysynnän ja taloudellisten resurssien rajallisuus sekä kokonaisuuden kompleksisuus rajoittavat raidejärjestelmän infrakehittämiseen perustuvien kehitysloikkien ottamista.**
  - Tavoiteltujen muutosten aikaansaamiseksi tulee jo olemassa olevasta järjestelmästä ottaa hyödyt irti ja välttää mahdollisuuksien mukaan kaikkea "väärään suuntaan vievää kehitystä".

Tampereen
KAUPUNKISEUTU

KIITOS!

Tapani Touru

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä

liikennejärjestelmäpäällikkö

1/2018-9/2024

Kangasala | Lempäälä | Nokia | Orivesi | Pirkkala | Tampere | Vesilahti | Ylöjärvi